

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS PROFESINIO MOKYMO ĮSTATYMO NR. VIII-450
PAPILDYMO 13¹ STRAIPSNIU ĮSTATYMO PROJEKTO XIVP-2651(2)

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme¹ (toliau – Švietimo įstatymas) įtvirtintas vienas iš švietimo tikslų – užtikrinti valstybinės kalbos mokėjimą. Švietimo įstatyme taip pat nustatyta, kad kiekvienam Lietuvos Respublikos piliečiui ir užsieniečiui, turinčiam teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, garantuojamas mokymas valstybine kalba ir valstybinės kalbos mokymasis; asmens, turinčio teisę nuolat ar laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje, vaikams sudaromos sąlygos mokytis valstybinės kalbos, valstybine kalba ir esant galimybei mokytis jų gimtosios kalbos.

Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų² įstatyme nurodyta, kad valstybinėse aukštosiose mokyklose dėstomoji kalba yra lietuvių kalba, bet galimas dėstymas ir kita kalba, jeigu studijų programos turinys siejamas su kita kalba; paskaitas skaito ar kitus akademinis užsiėmimus veda užsienio aukštųjų mokyklų dėstytojai bei kitų užsienio organizacijų specialistai; to reikia dėl studijų tarptautinių mainų.

Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme formaliojo profesinio mokymo programos dėstomoji kalba nėra reglamentuota.

Atkreiptinas dėmesys, kad 2021 m. rugsėjo 29 d. LR Vyriausybė nutarimu Nr. 781 „Dėl „2021–2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programos patvirtinimo“, patvirtino 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programą³ (toliau – Programa), kurioje detalizuotas uždavinys didinti lietuvių kalbos aktualumą globalizacijos ir technologinių pokyčių kontekste. Programoje problemos priežasčių sprendimais siekiama, kad valstybinė lietuvių kalba būtų išsaugota ir plėtojama kaip dinamiška raiškos priemonė, sustiprintas lietuvių kalbos prestižas, o elektroninėje erdvėje būtų užtikrintas deramo lygio lituanizavimas, lietuvių kalbos aplinka būtų diegiama moderniose technologijose, būtų užtikrintas visavertis kalbos funkcionavimas.

Pagal Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2023 m. rugsėjo 20 d. raštu Nr. SR-3491 „Dėl informacijos pateikimo“ pateiktą informaciją profesinio mokymo įstaigose 2020–2021 m. m. rusų kalba mokėsi 126, lenkų kalba – 53 mokiniai, 2022–2023 m. m. – 195 mokiniai rusų ir 93 – lenkų kalba, 2023–2024 m. m. (rugsėjo 18 d. duomenys) rusų kalba mokosi 204 mokiniai, lenkų kalba – 89 mokiniai. Šiomis kalbomis mokiniai mokosi Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centre ir Vilniaus agroekologijos profesinio mokymo centre. Mokyklos savo pagrindiniame veiklos dokumente – įstatuose – privalo įsiteisinti mokymo kalbą. Dvi mokymo kalbas ir tik bendrojo ugdymo programoms įgyvendinti: lietuvių ir rusų yra įsiteisinęs Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centras, o lietuvių ir lenkų – Vilniaus agroekologijos profesinio mokymo centras. Profesinis mokymas abiejuose mokyklose vykdomas lietuvių kalba.

Įstatymo projekto tikslas – įteisinti Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, kad valstybinėse ir savivaldybių profesinio mokymo mokyklose mokomoji kalba yra lietuvių kalba bei numatyti atvejus, kada galimas mokymas ir kitomis kalbomis.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

¹ Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 3 str., 1 d., 30 str., 1 d., 5 d. <https://www.e-tar.lt/portal/lt/legalAct/TAR.9A3AD08EA5D0/asr>

² Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų² įstatymas, 55 str., <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.343430/GWrJYzhkUD?jfwid=-5gvwwfuij>

³ 2021–2030 metų Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programa, 2021 m. rugsėjo 29 d. LR Vyriausybė nutarimas Nr. 781, in: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/8188718121db11ecad9fbbf5f006237b?jfwid=i3h7wm1wn>

Lietuvos Respublikos Seimo narė prof. habil. dr. Vilija Targamadžė.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai. Nereguliuojami.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama.

Siekama įteisinti Lietuvos Respublikos profesinio mokymo įstatyme, kad valstybinėse ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigose mokomoji kalba yra lietuvių kalba. Numatyti atvejus, kad galimas mokymas ir kitomis kalbomis, jei profesinio mokymo programas moko ar kitoms profesinio mokymo veikloms vadovauja užsieniečiai mokytojai, profesinio mokymo mokykloje pagal tam tikrą profesinio mokymo programą mokosi užsieniečiai mokiniai. Švietimo, mokslo ir sporto ministro nustatyta tvarka profesinis mokymas gali būti vykdomas dvikalbio ugdymo būdu.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta.

Priėmus įstatymą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai.

Priimtas įstatymas neturės įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir plėtrai.

Įstatymo įgyvendinimas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

Neprieštarauja.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios.

Priėmus įstatymą, kitų galiojančių teisės aktų keisti ar panaikinti nereikės.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Įstatymo projektas parengtas laikantis Valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu nėra nustatomos naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

Įstatymo projektas atitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti.

Įstatymo nuostatomis įgyvendinti reikės Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu nustatyti atvejus, kada profesinis mokymas gali būti vykdomas dvikalbio ugdymo būdu: tautinės mažumos kalba ir lietuvių kalba.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais).

Įstatymui įgyvendinti papildomų lėšų iš valstybės (savivaldybių) biudžeto nereikės.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Nebuvo gauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai žodžiai: valstybinės ir savivaldybių profesinio mokymo įstaigos, lietuvių kalba.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia

Seimo narė prof. habil. dr. Vilija Targamadžė.